

Inspiratiefiche

door Linde Verlooy

Polaris

Auteur: Hanne Eerdekens

Uitgever: Pelckmans

Over de maker

Hanne Eerdekens (2000) werkt als leerkracht Engels en Nederlands. Ze probeert zo hedendaags en inclusief mogelijk te schrijven en gaat Engelse woorden niet uit de weg als die beter zijn dan het Nederlandse alternatief. Ze vindt er nog te weinig positieve representatie van queer personages in de Nederlandstalige jeugdliteratuur is. Die lacune probeert ze op te vullen met haar eigen romans.

Korte inhoud

Noël is 17 jaar oud en net begonnen aan de universiteit. Afgelopen zomer verloor ze haar beste vriendin, Celia, aan leukemie. In de afgelopen drie/vier maanden heeft Noël zich afgezonderd terwijl ze worstelde met haar identiteit zonder Celia. Dan krijgt Noël een adventskalender die C voor haar had achtergelaten. De kalender bevat dagelijks een brief met een opdracht van Celia. De opdrachten halen Noël uit het huis en leiden ertoe dat ze nieuwe vrienden maakt op de universiteit, haar seksuele geaardheid voor zichzelf een plaats geeft en het meisje waarop ze verliefd is, durft aan te spreken. Rond het eindejaar heeft Noël zichzelf gevonden en kan ze weer vooruitkijken.

1

HET VERHAAL

Cover

- Welke personages zie je op de cover? Zien ze eruit zoals je je had ingebeeld? (Noël en Sereia, Celia in een sterrenbeeld. Celia's sterrenbeeld heeft haar dat onder een muts uitkomt.)
- Wat zie je nog op de cover? (Een grote open deur in de "o" van de titel met een ster erop, waar Noël naar reikt, vermoedelijk de poolster. Voorwerpen uit het verhaal, afgebeeld als sterrenbeelden: de brief aan de ballon voor Celia, rolschaatsen aan de voeten van Noël en

Sereia, sterrenbeelden, een fototoestel, thee, basbousa en koekjes, een sterrenkijker, een microfoon)

- Bevat de cover tips over dingen die in het verhaal gebeuren? (Noël en Sereia die elkaars hand vasthouden, Celia als openstaande deur waar Noël naar reikt, Celia die vanuit de hemel op Noël neerkijkt, Noëls brief die naar Celia toe vliegt)

Personages

- Wie is het hoofdpersonage? Kan je haar omschrijven in drie woorden? (Noël, piekeraar, verloren/onzeker/verdrietig/eenzaam, verliefd/bi- of panseksueel/nieuwsgierig/bang, sterk/dapper, adventskalenders, rolschaatser, mollig, ros, grote zus...)
- Hoe verandert Noël tijdens het verhaal? Zou je aan het einde van het boek drie andere woorden gebruiken dan in het begin? (Ze verwerkt het verlies van haar beste vriendin en kan weer verder. Woorden aan einde: sterk, gegroeid, socialer, getroost, ...)
- Is er conflict tussen Noël en andere personages? Waar gaat dit telkens over?

Vrienden:

- Saanvi (Saanvi is queer en merkt dat Noël dit ook is, maar het niet van zichzelf toestaat. Uit zelfbescherming wil ze homofobie mijden, ook geïnternaliseerde, dus wijst ze Noël erover terecht en verbreekt ze daarna tijdelijk het contact. p.185-188)
- Begrijp je Saanvi's reactie?
- Malik (flirt met Noël maar Noël weet niet goed hoe ze hiermee om moet, dit raakt opgelost door open communicatie, p.182)
- Sereia (Sereia en Noël kussen, maar Noël is nog niet klaar om met de buitenwereld te delen dat ze op meisjes valt, waardoor ze Sereia kwetst - p.182-185. Ze leggen dit later bij.)

Familie:

- Jules (stond voor Celia's overlijden veel dichterbij Noël. Door een van de opdrachten beseft Noël dat ze hem heeft weggeduwd en betreft ze Jules bij het sterrenkijken. In Noëls brief aan Celia op het einde, vermeldt ze dat Jules voelt als haar grote broer doordat hij zo voor haar zorgt sinds ze uit de kast is - p.254.)

Stijl

In een interview (www.literatuurvlaanderen.be/nieuws/schwalbe-vijf-vijfentwintigers-over-hun-schrijven) zei Hanne Eerdekens het volgende: "Ik kies voor een stijl die jongeren aanspreekt zonder te gekunsteld te zijn. Ik vermijd geen Engelse woorden als die beter passen, voeg geen onnodige referenties toe naar bekende popsterren om maar relateerbaar te zijn. Misschien ben ik over vijf jaar die feeling kwijt, ik blijf zoeken naar mijn eigen stijl, maar tot nu toe werkt het."

- Wat vind je van de schrijfstijl? Ben je het met haar eens dat het aanspreekt zonder gekunsteld te zijn? Heb je Engelse woorden opgemerkt? Pasten die in het boek? Wat vind je van verwijzingen naar popsterren?

Hanne Eerdekens gebruikt veel metaforen zoals de poolster (voor een belangrijk persoon in je leven/het noorden kwijt zijn voor het verlies van die persoon), zwarte

gaten die groeien en krimpen (voor verlies), kat en muis (voor haar staarwedstrijd met de adventskalender die ze opendoet en het “hebbes”-moment wanneer de stap gezet is op pagina 16 en opnieuw op pagina 24),...

Veel van Noëls metaforen en gedachtegangen hebben met dieren te maken (katten, muizen, honden, hamsters). Dit past bij haar biologiestudie.

- Vielen de metaforen je op tijdens het lezen?
- Vind je het belangrijk dat personages denken op een manier die overeenkomt met hun interesses? Las je wel eens een boek waarbij dit misliep?
- Doe het boek open op een willekeurige pagina. Kan je een metafoor bedenken die op deze passage zou passen en die overeenkomt met Noëls interesses?

Het boek is vooral geschreven vanuit Noëls innerlijke monoloog, haar gedachten, maar het wordt ook aangevuld met brieven van Celia, berichtjes naar ouders en vrienden en Noëls gedicht dat ze voordraagt in Vinyl.

- Wat vind je van de afwisseling met de brieven? Las je eerder dergelijke boeken?

Op pagina 231 vergelijkt Noël een hartjesreactie op een bericht met een duimpje. Ze vindt beide eerder nietszeggend.

- Deel je haar mening? Vind jij een apart berichtje met een hartje anders dan een hartjesreactie op het bericht zelf?

Verhaalstructuur

- Hoe is het verhaal opgebouwd? (Proloog, 35 hoofdstukken en epiloog, de hoofdstukken spelen zich af tijdens het verloop van de adventskalender en zijn gegroepeerd per datum en dus per adventsvakje.)
- Hoe versterkt de structuur van het verhaal de inhoud ervan? Wat is de functie van de proloog en de epiloog? (De structuur helpt om Noëls rouwproces te kaderen: de lezer krijgt een kort stukje proloog als ijkpunt, zo staat Noël ervoor voor ze met haar verdriet aan de slag gaat. In de hoofdstukken confronteren Celia's brieven haar met dat verdriet, de lezer ziet een evolutie. In de epiloog krijgt de lezer een 'eindpunt' te zien waarbij Noël het verlies een plaats heeft gegeven en vooruit kan kijken.)
- Is je iets opgevallen bij het begin van de hoofdstukken? (De eerste zin van het hoofdstuk is steeds de titel. Bij iedere titel staat een van volgende illustraties: Celia, rolschaatsen, een theekan eventueel met koekjes, een sterrenkijker, sterren, brieven, een microfoon)

Tijd

- Wanneer speelt het verhaal zich af? (het jaar wordt nergens vermeld, maar het leest alsof het zich afspeelt in 2024/2025, alleszins hedendaags. Het verhaal loopt tussen 1 november en 5 januari. Proloog: 1 november, verhaal 14-24 december, epiloog: 5 januari maar vermeldt ook wat gebeurd is sinds 24 december, inclusief Noëls brief aan Celia op 31 december)
- Is de timing van het verhaal belangrijk voor de inhoud? (Verhaal loopt gelijk met de periode van de adventskalenders, de motor van de plot die alle gebeurtenissen in gang zet, is Celia's adventskalender)

Rouw

Vooraan het boek staat een epigraaf, een kort stukje tekst over de poolster. Het stukje tekst eindigt met: “Als je de poolster vindt, dan vind je het noorden weer”.

- Is Noël het noorden kwijt? Waaraan merk je dit? (Celia was een richtingaanwijzer voor Noël, een groot deel van haar identiteit was gebouwd rond hun vriendschap. Door het verlies ervan, verliest ze een deel van zichzelf. Ze zondert zich af en heeft paniekaanvallen die ze verstoppt voor anderen (p.37), ze rolschaatst niet meer... Aan het einde is Celia nog steeds haar poolster, maar kan ze ook weer de hele sterrenhemel zien/is er weer ruimte voor andere mensen en voor de toekomst.)
- Vind je dit verhaal een goede representatie van een rouwproces? Waarom wel/niet? (Ieder rouwproces is anders. Dit las wel realistisch. Noël is door verschillende emoties gegaan.)

Het verhaal is volledig opgehangen aan de adventsperiode, omdat deze belangrijk was in de vriendschap van Noël en Celia. Bovendien is Noël jarig op kerstdag. De adventsperiode is een christelijke traditie, toch bevat het boek geen verwijzingen naar religie.

- Denk je dat religieuze rituelen losgekoppeld kunnen worden van geloof? Kan je een adventskalender gebruiken zonder dat die gelinkt is aan het jesusverhaal? Heb je zelf al eens een adventskalender gehad? Waarom vinden we het leuk om op die manier ergens naartoe te leven?

Seksualiteit

Op pagina's 52 tot 59 praten Noël, Noémie, Saanvi, Jannis en Malik over Noël's geaardheid. Na Celia zijn zij de eersten waaraan Noël vertelt dat ze niet enkel op jongens valt, al weet ze niet zeker of ze bi- of panseksueel is.

- Vind je de scène waarin de jongeren elkaar leren kennen realistisch? Ken je mensen die even rechtuit vragen stellen als Saanvi?
- Weet je wat het verschil tussen pan en bi is? (Een biseksueel persoon valt op mannen en vrouwen, een panseksueel persoon valt op personen omwille van hun persoonlijkheid, ongeacht hun gender en kan dus op mannen, vrouwen, uniseks en/of transpersonen vallen)
- Ken je mensen die op of voor hun 18 jaar al met zekerheid wisten wat hun geaardheid was en daar openlijk over praatten met mensen die ze (nog) niet goed kennen? Ken je mensen die op latere leeftijd nog onzeker waren of hun geaardheid? (Benadruk dat dit een persoonlijk traject is dat iedereen op een andere manier aflegt en dat er geen juiste of foute manieren zijn.)

Het verhaal bevat veel gelijkenissen met “Nog 27 dagen leven” van Maren Stoffels (ook geselecteerd voor de Leesjury in groep 6), maar ook enkele verschillen. Zie de inspiratiefiche van “Nog 27 dagen leven” voor een overzicht.

Creatieve verwerkingsopdracht

MATERIAAL

- Een kartonnen doos, bijvoorbeeld een cornflakesdoos
- Een breekmes, snijmes en/of schaar om luikjes uit de doos te snijden
- Een snijplank (voor onder het mes)
- (Wit, klad- of gekleurd) papier
- Schrijfgerief
- Kleurmateriaal (stiften/kleurpotloden/eventueel verf & borstels)
- Lijm en/of plakband
- (Eventueel: enveloppen op de brieven/opdrachten in te steken. Je kan deze ook maken)

Maak samen een adventskalender van Noël voor Celia, van 14 tot 24 december het jaar na de gebeurtenissen in “Polaris”.

- Wat zet Noël in haar brieven? Welke dingen kunnen gebeurd zijn in het jaar na het verhaal, waarover ze Celia wil vertellen? Betreft ze andere personages om ook brieven te schrijven?
- Maakt Noël foto's voor Celia? Wat staat er op die foto's?
- Werkt Noël opdrachten uit voor de adventskalender? Zijn dit dan opdrachten voor haarzelf, en/of voor andere personages?

Variatie: juryleden kunnen ook adventskalenders maken voor elkaar (over boeken lezen), voor andere personages uit het boek, voor iemand bijzonder die ze een persoonlijk cadeau willen geven, ...

3

VERDER LEZEN

- Kleine gelukjes / Audrey Adelin (Best of YA, 2024) www.boekenzoeker.be/kleine-gelukjes
- Dat is voor morgen / Doreen Hendrikx (Pelckmans, 2024) www.boekenzoeker.be/dat-voor-morgen (Doreen Hendrikx schreef het gedicht in Polaris op p.132-134)
- Zout / Doreen Hendrikx (Pelckmans, 2021)
- Nog 27 dagen leven / Maren Stoffels (Leopold, 2024) www.boekenzoeker.be/nog-27-dagen-leven (ook geselecteerd voor de Leesjury in groep 6)

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Line Verlooy, 2025
Vormgeving: Simon Bequoye